

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Mandátní smlouva vs. smlouva příkazní

I přes skutečnost, že se na první pohled mnozí domnívají, že se jedná o skoro totéž, musíme velice důrazně říci: Mandátní smlouva a smlouva příkazní jsou zcela odlišné smluvní typy. A to hned v několika zásadních ohledech. Při vysoké frekvenci těchto smluv v běžném hospodářském životě, si tato problematika žádá bližšího vysvětlení.

I přes skutečnost, že se na první pohled mnozí domnívají, že se jedná o skoro totéž, musíme velice důrazně říci: Mandátní smlouva a smlouva příkazní jsou zcela odlišné smluvní typy. A to hned v několika zásadních ohledech. Při vysoké frekvenci těchto smluv v běžném hospodářském životě, si tato problematika žádá bližšího vysvětlení.

Mandátní smlouva a smlouva příkazní jsou upraveny dvěma rozdílnými zákony. Zatímco příkazní smlouvu upravuje občanský zákoník, smlouva mandátní je upravena obchodním zákoníkem.

Co to vlastně je mandátní smlouva?

Mandátní smlouvou se, podle úpravy obchodního zákoníku, zavazuje mandatář, že pro mandanta na jeho účet zařídí, za úplatu určitou obchodní záležitost, uskutečněním právních úkonů jménem mandanta nebo uskutečněním jiné činnosti, a mandant se zavazuje zaplatit mu za to úplatu.

Mandatář je ze zákona povinen postupovat při zařizování záležitosti s odbornou péčí. Nicméně mandatář není ovšem povinen zařizovat tuto záležitost osobně, to má za povinnost jenom v případě, že to výslovně (*expressis verbis*) stanoví mandátní smlouva. Mandátní smlouva patří mezi tzv. relativní obchody. Mandátní smlouvu lze uzavřít pouze mezi podnikateli, jestliže při vzniku závazkového vztahu je zřejmé s přihlédnutím ke všem okolnostem, že se týká jejich podnikatelské činnosti. Zde Vás možná na základě Vaší zkušenosti z praxe napadne, jak to, že mandátní smlouvu, uzavírá často např. obecní samospráva? Je to v právním pořádku? Ano, je. Odpověď nalezneme v ustanovení § 261/odst.1 Obch.Z., kde se mj. praví, že touto částí zákona (tj. kam spadá i naše mandátní smlouva) se řídí rovněž závazkové vztahy mezi státem nebo samosprávnou územní jednotkou a podnikateli při jejich podnikatelské činnosti, jestliže se týkají zabezpečování veřejných potřeb.

Co může být tedy předmětem mandátní smlouvy? Předmětem mandátní smlouvy je *ex lege* zařízení určité obchodní záležitosti, které může spočívat i v právních úkonech nebo v jiné činnosti. Musí se ale jednat o obchodní záležitost - tj. která souvisí s podnikatelskou činností mandanta, respektive u mandanta-obce (či města, statutárního města, městské části nebo městského obvodu) s její podnikatelskou činností, která se týká zabezpečování veřejných potřeb.

U mandátní smlouvy musí v každém případě mandatář jednat jménem mandanta, není možné nepřímé zastoupení! Pod pojmem nepřímé zastoupení se v českém právu rozumí jednání svým jménem(!) na účet třetí osoby.

Důležitým znakem mandátní smlouvy je úplatnost. Uzavírat mandátní smlouvu bezúplatně prostě nelze, došlo by k porušení ustanovení § 566 obchodního zákoníku.

Mandátní smlouva si nevyžaduje zvláštní formu tj může být uzavřena písemně i ústně, v teoretické rovině i konkludentně. Jen v záležitostech, kdy by se předmět mandátní smlouvy sestával z právních úkonů, pro které zákon předepisuje písemnou formu, tam by se musela mandátní smlouva kontraktovat písemnou formou.

Co je tzv. příkazní smlouva?

Příkazní smlouvou se zavazuje příkazník, že pro příkazce obstará nějakou věc nebo vykoná jinou činnost. Příkazník je povinen jednat při plnění příkazu podle svých schopností a znalostí. Občanský zákoník dále stanoví, že příkazník se smí odchýlit od pokynů příkazcových jen tehdy, je-li to nezbytné v zájmu příkazce a nemůže-li včas obdržet jeho souhlas, jinak odpovídá za škodu. Příkazník je ze

zákonu povinnen provést příkaz osobně. Svěří-li provedení příkazu někomu jinému, odpovídá, jako by příkaz prováděl sám. Dovolil-li však příkazce, aby si ustanovil zástupce, nebo byl-li tento nezbytně nutný, odpovídá příkazník pouze za zavinění při volbě zástupce.

Příkazní smlouva je ze své podstaty bezúplatná. Odměna se poskytuje, jen v případě, že byla výslovně dohodnuta nebo je-li obvyklá vzhledem k povolání příkazníka. Příkazní smlouva si nevyžaduje zvláštní formu tj může být uzavřena písemně i ústně, respektive i konkludentně. Jen v záležitostech, kdy by se předmět příkazní smlouvy sestával z právních úkonů, pro které zákon předepisuje písemnou formu, tam by se musela smlouva sjednat písemnou formou. U příkazní smlouvy je možné přímé i nepřímé zastoupení. Připomeňme si že, nepřímým zastoupením se rozumí jednání svým jménem(!) na účet třetí osoby, a přímé zastoupení se rovná jednání jménem třetí osoby na její účet.

Šestice důležitých rozdílů mezi mandátní a příkazní smlouvou:

1. Kvalita plnění povinností - Příkazní smlouva: Příkazník je povinnen jednat „jenom“ dle svých znalostí a schopností. Požadavky na kvalitu příkazníkem odvedené činnosti se však budou stupňovat pokud bude vykonávat daný příkaz v rámci svého oficiálního předmětu podnikání. Mandátní smlouva: Mandatář musí vždy jednat s maximální odbornou péčí.

2. Přímé a nepřímé zastoupení - Příkazní smlouva: Zde je možné, jak přímé tak nepřímé zastoupení (problematika definice přímého a nepřímého zastoupení byla vysvětlena v textu výše) Mandátní smlouva: Je možné pouze přímé zastoupení, nepřímé nepřipadá v úvahu.

3. Úplatnost - Příkazní smlouva: Fakultativně- tj. může být a nemusí.

Mandátní smlouva: Obligatorně - tj. musí být vždy úplatná, jinak se již nejedná o mandátní smlouvu.

4. Náhrada nákladů - Příkazní smlouva: Jsou uhrazeny všechny potřebné a užitečné náklady.

Mandátní smlouva: Mandatáři musí být uhrazeny veškeré nutné a účelně vynaložené náklady při plnění závazku, tyto ovšem mohou být zahrnuty v úplatě.

5. Osobní provádění příkazu - Příkazní smlouva: Musí být vždy, leda že by příkazce smluvně dovolil zástupce. Mandátní smlouva: Není obligatorní. Osobní výkon prováděného příkazu však může být zakotven v mandátní smlouvě.

6. Obchodní povaha vyřizované záležitosti: Příkazní smlouva: fakultativně

Mandátní smlouva : obligatorně, tj. musí být vždy a v každém případě.

Mgr. Petr Kolman

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)

- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)